

Materjalid Akad. Rootsi-Eesti Seltsi organi-
satsioonilistest küsimustest kohta; seltsi tegevuse
aruanded, kassalokud, üritused. Prof. J. Luutsu,
Fr. Puskoo ja O. Liina etteanded seltsi kassalokul.
Käsi- ja masinaringjas.

1932-1941

37 l.

Rootsi, Eesti, Saksa k.

Akademilise Rootsi-Eesti Seltsi

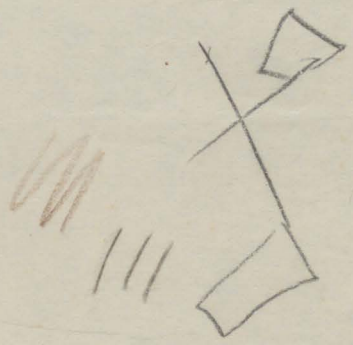
Referaatkoosolek

Kõneleb prof. Mihkelaeral,

6 märtsil 1982. kell 4 p.l. and 5.

Stuudium ja eksamid Skandinaavia
ülikoolides. (saksa keeles)

Svenske-Estniska Samfundet

Akadeemiline

PEAKOOSOLEK

Neljapäeval 29 sept. 1932 kell 8.ö. Auditorium 1.

*Tõhku Schmidt
1. ja 2. saar*

PÄEVAKORRAS:

- 1) Koosoleku avamine.
- 2) Juhataja ja kirja.t. valimine.
- 3) Aruanded.
- 4) Eelarve.
- 5) Valimised.
- 6) Läbirääkimised.
- 7) Mag.P.Ariste ettekanne "Eesti-Rootsi ja Eesti keelelised suhted."

Koosolekul võetakse uusi liikmeid vastu.

Juhatus.

P E A K O O S O L E K pühapäeval 1 okt., kell 6 ö., füüsika
auditer., ülikeeli peahoones, paremat kätt peauksest.

P ä e v a k o r r a s :

- 1) Juhataja ja kirja t.valimine.
- 2) Aruanded.
- 3) Eelarve.
- 4) Valimised.
- 5) Läbirääkimised.
- 6) Prof.G.Suits kõneleb üle teemil: "Rootsi raamatute annetus meie ülikeelile!"
- 7) Prof.Sten Karling'i ettekanne: "Narva arhitektöoniline ajalugu XVII. aastajas (rootsi keeles) valguspiltidega."

Koosolekul võetakse uusi liikmeid vastu.

Juhatus.

TARTU ÜLIKOOL.
 26 SEP. 1933
 №.....

Svensk-estniska samfundet vid Tartu universitet:

Styrelse: P. Wieselgren, ordförande.

Gustav Suits, prof. i litteraturhistoria, fil. dr. hon. causa
Upsala, vice ordförande.

Sten Karling, prof. i konsthistoria, sekreterare.

Otto Liiv, statsarkivarie, skattemästare.

Juhan Vasar, fil. dr. docent, styrelseledamot.

Oversikt av föredragsverksamheten:

v. t. 1932 Universitetsbibliotekarie Puksov: Det svenska
Dorpat- och Pernauuniversitetets boktryckerihistoria.
(Sedermera utkommen på estniska språket i utvidgad
form).

Prof. Wieselgren: Ett estniskt lånord i sydskandi-
naviska dialekter (ännu ej publicerat)

Prof. Wieselgren: Studieplaner och examensväsen
vid de skandinaviska ländernas högskolor.

Fillic (numera docent) R. Liljedahl, Upsala: Svensk
förvaltning i Livland under Skytte. (Referat av se-
dermera tryckt avhandling).

Docenten Hindrik Sepp: Scheremetjevs dagboksanteck-
ningar om krigsföringen i Östersjöprovinserna 1702-
1704. (Sedermera publicerat på estniska).

h. t. 1932 Magister Paul Ariste: Estlandssvenska lånord i est-
niskan. (Del av sedermera utkommen större undersök-
ning).

Majoren Vaga: Nordens inflytande på den tidigare me-
deltidens estländska konst. (Ännu otryckt).

v. t. 1933 Prof. Karling: Herrgårdsträdgårdar i Mälarprovinser-
na.

Museichefen Frantz Leinbock: Svenskt och annat nor-
diskt i estnisk bondekultur.

Prof. Wieselgren: Runeberg och trosläran (utkommer i
i Svenska litteratursällskapets skrifter 1934).

Magister E. Blumfeldt: Baltiska institutet i Stock-
holm - om Östersjöländernas kulturella samarbete
på svenskt initiativ. Samme: Referat av vid insti-
tutet påbörjad undersökning om estniska städernas
ekonomiska historia under 1600-talet.

h. t. 1933 Prof. G. Suits: Den svenska bokgåvan till vårt univer-
sitet.

Prof. S. Karling: Narvas byggnadshistoria under 1600-
talet.

Docent J. Vasar: De svenska myndigheterna och bonde-
frågan i Estland under tiden 1632-1680 (utkommer
inom kort på estniska).

För v. t. 1934 planeras föredrag av pastor Hj. Pöhl, statsar-
kivarie Liiv, prof. G. Suits och lektor Aino Suits.

Föredrag hållas å estniska eller svenska eller tyska. Medel-
tal åhörare 35. Samfundet räknar bland sina medlemmar de
flesta för ett vetenskapligt studium av svensk kultur in-
tresserade akad. lärare i Tartu med rektor i anse-
studenter, som studera svenska, uppsatser.

EESTI'-ROOTSI ÜLDÜHTU.

21. märtsil. 1934.a.

--Kava--

1. Tervituskõned.
hr. prof. Viselgren. (rootsi k.)
hr. dir. Roos. (eesti k.)
2. Korp. Filiae Patriae naiskoor.
3. Deklamatsioon -----pr. Viselgren.
a) Balen -----Gustav Fröding.
b) Unglom -----E.A. Karlfeldt.
4. Eesti laulud -----prl. Iarson.
5. Deklamatsioon ---prl. M. Suits.
6. Rootsi tantsud --üliõpilaste poolt.

vaheaeg 10 min.

1. Viiuli soolo -----hr. Kangro.
2. Rootsi laulud -----pr. Milk-Barrot.
3. Deklamatsioon -----pr. A. Suits.
4. Böjanisoolo -----prl. Uesson.
5. Eesti laulud -----hr. Kruuda.
6. Eesti rahvatantsud -T.T.G. õpilased.

Klaveril saadavad prld. L. Lesta ja O. Mladova ning hr. L. Milk.

Tants trio saatel.

ROOTSI - EESTI AKADEEMIA -
LINE SELTS

6
TARTU ÜLIKOOL.

23 APR. 1934

M

korraldab referaatkoosoleku neljapäeval

26 apr. 1934, kell 8 o., aud. III.

Koneleb Keskarhiivi Juhataja O. L i i v teemil:

" Talurahva meeleolu Eestis Põhja sõja algul."

TARTU ÜLIKOOLI VALITSUSELE.

Vastuseks Teie ringkirjale 14.IV 34 nr.182 teatan Akadeemilise Rootsi-Eesti Seltsi juhatuse nimel Seltsi tegevuse kohta andmed 1.IV 1933 kuni 1.IV 34:

1. Akadeemiline Rootsi-Eesti Selts. (Svensk-Estniska Samfundet vid Tartu Universitet).

2. Juhatuse esimees prof.dr.Per Wieselgren, abiesimees prof.dr.Gustav Suits, sekretär prof.dr.Sten Karling, laekur mag.O.^{ty}Liiv, ametita juhatusliige dots.dr.Juhan Vasar.

3. Liikmeid üldse 29, neist mehi 24, naisi 5. Uks toetaja liige kuulub nende 29 hulka.

I.4.a) Asjaajamise koosolekute arv 1.

b) Referaat-koosolekute arv 4.

c) Neist koosolekuist osavõtnute keskmine arv umb.10-12.

d) Referaatide arv 4.

e) Ettekandjad: mag.E.Blumfeldt, prof.G.Suits, prof.S. Karling, dots.J.Vasar.

II. Selts peale osavõtu mitmest Rootsi-Eesti kultuurküsimuste arutlemisest on koondanud oma tegevuse teaduslike aastaraamatute seeria väljaandmise algamisele. Toetusi aastaraamatute avaldamiseks on saadud Rootsist aruande-aja jooksul üks tuhat kakssada (1200) Rootsi krooni, peale selle kindlakohustuslisi lubadusi aastaraamatu ilmumisel teatava arvu raamatute ostmiseks. Esimene aastaraamat ilmub arvatavasti juunis 1934.a. ja sisaldaks kaastööd prof.S.Karlingilt, dots.J.Vasaraalt, dir.Fr.Puksovilt, dots.H.Sepalt, mag.O.Liivilt, prof.P. Wieselgrenilt, prof.G.Suitsult, mag.N.Looneilt, mag.E.Blumfeldtilt.

Akadeemilise Rootsi-Eesti Seltsi juhatuse
nimel

s/a. laekur

T a r t u s, 27.IV 34.

Tartu 29 okt. 1944. Prof. Gustav Suits höll i föreningen "Estniska Kulturens Vänner" ett föredrag, vari han energiskt yrkade på att Estland skulle träda i livligare förbindelse med Sverige och det Övri. Skandinavien på kulturlivets områden. I allmogens förhållande av det gamla svenskstyret och den allmänna opinion, som tagit sig uttryck exempelvis i uppkallandet av huvudstråket bakom universitetet efter Gustav Adolf och i planterandet av en Forseliuslund till minne av estniska folkskolans grundare, hade man en god grund att bygga på vid orientering åt Sverige. Den svenska minoritetens utveckling borde kraftigt befrämjas, så att den kan slå en språklig brygga mellan båda länderna. Ett svenskt lycéum med understöd även av estniska staten borde efter hand skapas med utgångspunkt från den svenska avdelningen i Haapsalus läroverk. Tillvaron av en svensk professur i Tartu och ett anseeligt svenskt bibliotek underlätta för studenterna de nordiska studierna. De borde i större utsträckning idka dylika och svenska borde som valfritt ämne införas i mellanskolorna, åtminstone i Tallinn och Tartu. Böcker om de nordiska länderna borde utdelas i alla skolor och bibliotek. En dansk sådan finnes redan; en svensk vore under förberedelse. Tidningarna borde ägna större plats åt svenskt nyhetsmaterial, det hjärtliga mottagande som beretts den svenska utställningen av konsthantverk, borde föranleda framtida beställningar av dessa vackra fabriksalster, svensk film borde visas mindre sällan. Förlagen kunde upplysa om att ingen översatt litteratur fann så stor publik som den nordiska. Man planlade nu översättning även av ett representativt estniskt diktverk till svenska t. ex. Tammsaares "Husbonden på Körboja." För 'Det unga Estland' hade den nordiska litteratur betytt synnerligen mycket. Brandes, Strindbergs, Jacobsens, Ibsens, Hamsun

och Chagelöfs böcker ägde i mer än vilken som helst av världens

9

stores. En fördel med studiet av de nordiska språken vore också att man med ringa möda kunde lära dem alla, blott man kände ett av dem. Publikens intresse borde uppmuntra förlagen att ytterligare inrikta sig på översättningar från dessa språk. Politiskt ginge Sveriges sympatier vad stormakterna beträffar i samma riktning som Estlands, i det man kände sig dragen till England och Frankrike. Men liksom Sverige aldrig varit så ensidigt inställd på det tyska som man i Estland förut varit, så vore man där ej heller så utslutande engelskt orienterad som det nyaste estniska modet krävde. Svenska lärde ha med sitt arbete hjälpt till att hålla våra universitetsstudier uppe och det Baltiska Institutet i Stockholm har möjliggjort arbete i Sverige för estniska vetenskapsidkare. Ehuru Sverige numera ej äger några som helst politiska aspirationer i östlig riktning, äro våra känslor för detta land ej längre obesvarade.

Tartu 6 november. Vid Svensk-estniska samfundets sammanträde (tillsammans med Svenska Odlingens Vänner) talade prof. Sten Karling över ämnet Gustav Adolf såsom främjare av Konst. Efteråt var samkväm anordnat. S.O.V. hade samtidigt årsmöte. Gamla styrelsen omvaldes.

~~Kohtu~~ ja Siseministeerium.

POLITSEIVALITSUS.
ÜLDBÜROO.

Välismaalaste toimkond.

„6. aprill 1936 a.

Nr. 197.

Tallinn.

Tunnistus.

Roo Tri

kodanikule

Hary Söderman ile

on ~~Kohtu~~ ja sise-

ministeeriumi poolt lubatud esimese küniga

(teenida) Tartus 7. aprillil

1936 a.

Teupeliäärne palve vanem.

N. Ebru
Politsei vanem assistent

Föredragningslista vid styrelsesammanträde fredagen den 9 okt.kl.7 i lektoriet:

- 1.Kassans ställning.
- 2.Redovisning från förre ombudet Blomqvist.
- 3.Beslut om bankkonto i Stockholm.
- 4.Beslut om representation i Narva.
- 5.Frågan om ombudsmannaskap.
- 6.Förslag till val av korresponderande ledamot.
- 7.Arbeitsplan för hösten.
- 8.Årsboken.
- 9.Slutrapport om honorarfrågan i Rootsiboken.
Efter sammanträdet årsmöte.

ROOTSI-EESTI SELTSI TEGEVUSE ÜLEVAADE 1.IV.1935.a.kuni 1.IV.1936.a.

I. Seltsi liikmeid:

a) üldarv	78
b) ülikooli oppejoud	19
c) teadusl. stipendiaate	2
d) üliõpilasi	6
e) väljastpool ülikooli	51
f) mehi	67
g) naisi	11

II. Juhatusel liikmeid:

a) üldarv	5
b) ülikooli oppejoud	5

III. Seltsi referaat koosolekud:

a) koosolekute üldarv	5
b) osavõtnute keskmine arv	55
c) referaatide üldarv	5
d) referaadid	
1. Ülikooli oppejoud	1
2. väljastpool ülikooli	4
3. mehi	5

IV. Publikatsioonid:

Svio-Estonica. Teaduslik aastaraamat.
Teine aastaköök 1935, 190 lk., 300 eksempl.

V. Ainelised vahendid:

a) tulud:	1169kr.92 s.
I liikmenaks:	215 kr.75 s.
II toetused:	
a) Längmanni kultuurkapitaalist Upsalas	560:40 kr.
b) Konsul J.Lill'ilt	139:60 "
III oma ettevõtteist:	254:15 "
b) kulud:	867 kr.24 s.
I asjaajamiseks, eriti honoraarideks:	150:32 kr., 98:12 kr.
II oma ettevõtteiks	618:80 "

Saldo: 302 kr.68 s.

Tartus 9.mail 1936

Seltsi esimees.

TARTU ÜLIKOOL.

2 MÄRTS. 1937

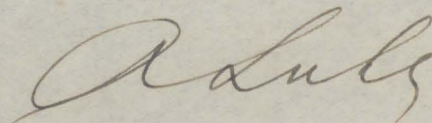
N^o

Prof. P. Wieselgren

13

Ar. Rootsi-Vesti Seltis.....esimehele.

Teie organisatsiooni asukoht, samuti liikmete ja juhatuse
nimestik käesoleval poolaastal ei ole esitatud Ülikooli Valitsusele
kuna tähtaeg oli juba 19. veebr. s.a. siis palun esitada need
viibimata. Akadeemilised seltsid võivad liikmete nimikirju mitte
korrata, kui neis võrreldes eelmise poolaastaga ei ole muudatusi,
kuid juhatuse koosseis ja asukoht tuleb ikkagi teatada.

Ülikooli Sekretär.

5. Publikatsioonid:

- I Ajakirjad (mis ajast, mitu korda aastas, eksemplaride arv);
- II teaduslikud uurimused
- III sõnastikud, leksikonid j.m.s. } loetelu, ilmumisaeg,
lehekülgede ja eksemplaride
arv.
- IV populaarteaduslikud
- V Muud üritused (Teadusliku ainese kogumine, oskussõnade loomine
jne.)

6. Ainelised vahendid:

a) tulud:

- I liikmemaks,
- II loetused (eraldi allikate järgi: Ülikoolilt, Hariduseministeeriumilt, kultuurkapitalilt ja mujalt),
- III oma ettevõtteist.

b) Kulud:

- I asjaajamiseks (korter, palgalised, jõud, kantselei jne.),
- II oma ettevõtteiks.

- 7. Org-ni varanduslik seis - tegevusaasta lõpul, koosseis, väärtus.
- 8. Osavõtt teistest teaduslikest ja muist ettevõtteist.
- 9. Tähtsamad pooleliolevad ja kavatsatud üritused.

Rektor: Joh. Köpp.

Sekretär: A. Luha.

Avan Ak.Rootsi-Eesti Seltsi teise koosoleku käesoleval aastal auliikme, toetava liigme ja vana s ja tervitan meie kõrgesti austatud ~~kuulajise~~ prof. .Lundström'i.

Monede raskuste kiuste ja pahast tervisest hoolimata prof.Lundström on tulnud siia tutvuma lähemalt meie Seltsi ja Rootsi kultuur-sobradega tööga, millele tema juba paljude aastate jooksul on abi andnud (kaugelt).

ühe Prof.Lundström on ~~seltsi~~ seltsi looja ja isa, mis teotseb välisrootslaste olukorradega. Aga tema poolt on ka lähtunud aate, edendada rootsi õppetöö välismaade ülikoolides ja toeliselt on praegu paljudes maades olemas rootsi keele lektoraade, millest suur osa ei saa toetatama Rootsi poolt. Täna tema meile on lubatud esineda rootsikeelse ettekandega oma kõige armsaima teemi - välisrootsluse - üle ja ma palun tema nüüdsona võtma.

14

Oleme täna kokku tulnud, et Rootsi riigi tähtpäeva puhul tutv-
~~vaatada~~ ja jõulistada ~~oma~~ tutvusi, suhteid ja tundeid Rootsi riigis-
se ja rahvasse. Täna mitte ainult Rootsis, vaid üle terve maailma
kõikjal, kus asub rootsi koloniisid või Rootsi riigi ja rahva sõp-
ru - ja neid viimseid on väga palju - pühitsetakse Rootsi riigi
kõrgema valitseja, Tema Majesteet Rootsi kuninga Gustav V 80.-aas-
tast sünnipäeva.

See pole ainult lihtne sünnipäev, mida peetakse, vaid sellele pü-
hitsemisele on antud sümbolne tähendus selle ajajärgu edu ja saa-
vutuste hindamiseks, mille osaks Rootsi riik kuningas Gustav V
enam kui kolmekümneaastase valitsemise jooksul on saanud. Meie
võime selle ajastu kandva põhimõttena näha kuningas Gustav V:a
südamlikku ja õiglast suhtumist oma rahva muredele ja rõõmudele,
tema suurt oskust ja vilumust valida omale rahva soovide kohaselt
osavaid abilisi riigimeesteks, eestkätt aga veendunud demokraati-
list joont, mis hoovab kuninga enda isiksusest ja on täielikus
kooskõlas Rootsi riigi ja rahva demokraatlike asutuste ja vaimuga.
See joon on omane kõikidele põhjamaade rahvastele. Ka meid eestla-
si, kes me loeme endid põhjamaade rahvaste hulka ja kes on omaks
võtnud ja ka truuks jäänud demokraatlikule valitsemisvormile, na-
gu see meie riigikorralduses on ~~üks~~ kindla väljenduse leidnud,
seovad Rootsiga need ühised huvid. Neile huvidele lisandub veel
kauaaegne ühine ajalugu, mis tõendab meie kuulumist Põhjalasse ja
tagab tulevikuski Balti- ja Skandinaavia riikide ja rahvaste kestvat ja tä-

17
hüsat omavahelist ideoloogilist, poliitilist, kultuurset ja majanduslikku koostööd.

selles koostöös meie eestlased oleme andnud ja tahame edaspidi anda oma väärtuslikku osa. Meie teame, et meie koostöö leiab nii Rootsis kui teistes põhjamaades tõsist hindamist. Teiselt poolt on meilgi küllalt põhjust hinnata seda suurt huvi ja koostöö tahet meiega, mis valitseb Rootsis Eesti vastu. See koostöö vaim on leidnud väljenduse paljudes tegudes, mida meie siin lähemalt märkima ei haka. Nii on meil põhjus soovida südamest õnne ja parimat edu Rootsile, Rootsi riigi ja rahva heakäekäiguks tema valitseja kuningas Gustav V auväärse tähtpäeva puhul, soovida ka kahe rahva Eesti ja Rootsi omavahelise tõsise sõpruse alusel rajaneva tiheda ja loova koostöö kestvat jätkumist eestkätt nii Eesti kui Rootsi, aga ka kogu põhjamaade, veel enam - Euroopa riikide ja rahvaste kasuks.

Akadeemilise Rootsi-Eesti Seltsi nimel on minul au tervitada kõiki koosolejaid. Ma usun kindlasti, et see tund, mida me täna siin ühes koos mõõda saadame, et avaldada oma lugupidamist meile tõsise sõprusega suhtuva Rootsi riigi ja rahva tähtpäevale tema üldiselt austatud kuninga sünnipäeva puhul, on meile ka meeldivaks võimaluseks vähe lähemalt tutvuda Rootsi riigi ja rahva meile läheldase ja sümpaatse iseloomuga ja ülesehitava tööga selle maa rikka ja võimsa looduse raamides. Usun, et järgneva filmisarja lõppedes meie lahkume siit sooviga, et see vana ja vaba maa ning rahvas ühes oma kuningaga võiks nautida nagu meiegi, iseseisva ja jõulise riigina saatuse heldet kätt.

Sellelega avan Akadeemilise Rootsi-Eesti Seltsi

peakoosoleku. Esimene punkt päevakorras on läinud aasta aruannete kinnitamine. Palun laekuri teatada kooolekule selle asjus.

Kas kinnitatakse?

Edasi palun dr Liivi ette panna tuleva büdžetiaasta eelarve koos seega ~~xixx~~ seotud klauseliga.

Meie tegevuskaval järgmise tööaasta eest on sõnaraamatu valmistamine, aastaraamatu väljaandmine referaatkoosolekute korraldamine, ja üliõpilaste koostöö Rootsiga tugevdamine. Sõnaraamatu sissejuhatuse ladumine on neil päevil alanud ja kõik teos saab ilmuda lihavotteni. Svio-Estonica viienda aastakäik ilmub kuu lõppul. Keeleteadus, ajalugu ja kunstiajalugu on esinetud orginaalartikligidega.

Peale seda ilmub üks rootslastele huvitava eesti kirjutus tolges, ~~üks~~ ka antakse referaati uuesti Eestis ilmunud ajalooliselt kirjandust Rootsi aja suhtes. Et üliõpilaste koostöö Rootsiga areneda Seltsi juhatus on ellu kutsunud üks eritoimkond, mille liigmehed täna saab valida ja mille kodukord nüüd loetakse ette.

Arhiivi
korralda
mine
ja
rdamatu
kogu.

Nüüd järgne^{vad} valimised. Saab valida juhatus, toimkonnade ja revisjonikomisjoniliigmehed. Vottame juhatuses esimesena.

Siis järgneb toimkonnad. Esiteks tuleb ~~Rootsi~~ Rootsi-Eesti Sona-
raamatu koostamise toimkond. Liigmehed oli seni ^rroff. Wieselgren,
ja G. Suits ning mag. phil. Paul Ariste. Kas koosolek lubab need jät-
kada ametis?

Siis tuleb üliopilaste toimkond; Lühatus paneb ette järgmised
liigmehed: Prof. Sten Karling, Toimetaja Hugo Paalman, Assistent
Arvo Horm, Hra Ilmar Lill, Hra V. Raam, Hra Björn Wichmann ja Prl.
Astrid Volt.

Supleantidena panevad ette: Dr med. Karu, Prl. Amandus,
Hra Mäelo, Mag. phil. V. Raud (Hra John Pöhl, Prl. M. Kees, Hra G. Korb).

Aastate jooksul konsul J. Lill on teinud Seltsile väga väärtus-
likku teenistust. Ja käesoleval aastal ta lubas toetada aastaraama-
tu, mis muidu ei saa ilmuda normaalses suuruses trükikojade hinna-
tostmise tõttu. Täna tema abi raamat võib nüüd isegi natuke suuren-
dada. Ta on esimene eestlane väljaspoolt juhatus kes on aktiivselt
toetanud seltsi ja proponeerime sellepärast tema valimise auliigmeheks.

Taanis elab meie toetav Liigme dr Hans Lausten-Thomsen. Ta on
aktiivselt töötanud meie huvides oma kodumaal ja püüab muretseda
suurem taani raamatutekink meie raamatukogule. Juhatus soovib valida
tema korrespondeeritav liigmeheks.

Jäab veel liigmemaksude suuruse kinnitamist. Maks oli seniliselt
1 kroon töötava liigmeeste eest, kuna toetavad maksvad vähemalt 5 kr.
aastal (Ettepanne on teinud et üliopilastele, kes soovivad ühineda
seltsi, aga puudulikku rootsi tunnistuse tõttu ei saa vastu võtta toe-
vaina liigmehedena soovivad olla toetavad liigmehed soodustustega.
nt ainult kr. eest. Mis arvab koosolek selle kohta?

Kas Teie ~~ki~~ määrate maks töötavaile üheks krooniks?

Ja toetavaile

Möödunudtööaasta tagasivaadeldes on seltsi tegevust märkida: Ettekanded pidanud prof. Karlin, prof. Kjellin ja ~~prof~~ kolonelleitnant Erik Zeeh" poolt. Suur vaidluskoosolek Eesti-Rootsi suhede kohta korraldati sügisel. Need resolutsioonid, mis sääl vastu võeti, on juba tulemused toonud kultu~~u~~ppöolitika alal, niihästi kultuurkonventiooni kui eesti lektoraadikoha Stokholmi suhtes.

Selts on esindajad saatnud Rootsi-Baltimaade üliõpilaste kongressi Riias veebruaril ja Soome rootsi üliõpilaskonna kevadepeosse Helsingis mail.

Seltsi ~~arhiiv~~ trükkiarhiiv, mis sisendab palju huvitavat materjalit ajalehedest, on praegu korraks toonud kronoloogilises järjekorras ja kleebitud raamatutesse.

Seltsi raamatukogu kasv on olnud 124 raamat ja palju ajakirjat. Köitmise eest on Stokholmis saanud 200 Rootsikr.

Uutel liigmehel märgitakse Rootsi riigipeapiiskopp dr Eidem. Teadusliku töö alal selts välja andis Svia-Estonica 1937 ja ~~arhiiv~~ almistas rootsi-eesti sõnaraamatukäsikirja suurima osa.

Palju auavaldamisi tuleb ^u tänna Jaan Tõnissoni
 poole. Tema suur tegevus ^{raarab} ~~ümber piirab~~ nii mitmesugused ^k alad
 ja ained, et raske oleks mainida kõik. ^{Üks} seni puudutamata
 ma tahaksin rõhutada: tema vahekorrad ^{7/1} Rootsiga. Tuntakse, et
 Jaan Tõnisson Eesti Vabariigi juhina püüdis läheneda ^{9a} Festit
 Rootsile ja ka Rootsis töötas selle ^{ühiga} otstarbes, et Rootsis
 huvi ^{luna} Eesti vastu, asi mis ^{P/} olnud tol ajal nii kerge kui
 täna. ^{paiv} Rootsi-Eesti ühingu esimehena ta töötab veel samal alal ^{edasi}
 ja noorema ^{töökandlase} Akadeemilise Rootsi-Eesti Seltsile on rõõm tunnustada
 seda ja avaldada oma sügava ^t respekti ja aukartust suure inimehe
 ja ^{suure} riigimehe vastu.

Rääkides rootslasena, ma tahan ütelda, et me rootslased
 näivad ^{eme} Jaan Tõnissonis kõige silmapaistvam ^{at} Eesti võitleja ^t selle
 mõtte- ja sõnavabaduse eest, mis meie arvates on kodaniku parim
^{oma väärtus}

AKADEEMILINE ROOTSI-
EESTI SELTS TARTUS PALUB
TEID,

OSA VÖTTA NOBELI LAURE-
AATSELMA LAGERLÖFI 80. AAS-
TAPÄEVA PUHUL KORRALDA-
TAVAST AKTUSEST TARTU
ÜLIKOO LI AULAS LAUPÄEVAL
19. NOVEMBRIL 1938. A., K. 7 Ö.

JUHATUS.

SVENSK-ESTNISKA SAM-
FUNDET VID TARTU UNIVER-
SITET BER FÅ INBJUDA

TILL EN HÖGTIDLIGHET I UNI-
VERSITETETS AULA LÖRDA-
GEN DEN 19. NOVEMBER 1938
KL. 7 E. M. MED ANLEDNING AV
SELMA LAGERLÖFS ÄTTIOÅRA
FÖDELSEDAG.

STYRELSEN.

Kava.

1. VANA, VABA PÕHJA. LAUL — TARTU ÜLIÕPILASSEGAKOOR HR. ENN VÖRGU JUHATUSEL.
2. ÜLIKOOLI REKTOR PROF. H. KAHO AVASÕNA.
3. TURE RANGSTRÖM: ÖISED TIIVAD (BO BERGMANI SÖNAD) — LAULU-SOOLU.* * *
4. KOORILAUL — TARTU ÜLIÕPILASSEGAKOORILT HR. ENN VÖRGU JUHATUSEL.
5. SELMA LAGERLÖFI ELUST JA LOO-MINGUST — SOOME KEELE LEKTOR MAG. PHIL. AINO SUITS.
6. EESTI KLAVERIMUUSIKAT HR. L. MILK.
7. PEKSLEV SÜDA. TEOSEST „PORTUGALLIA KEISER“. ROOTSIKEELNE DEKLAMATSIOON — ROOTSI KEELE LEKTOR MAG. PHIL. GRETA WIESELGREN.
8. PEATÜKK „SANDIST“. KATKE UUEST SENI AVALDAMATA GÖSTA BERLINGITÖLKEST. EESTIKEELNE DEKLAMATSIOON — NÄITLEJANNA PRL. MARET SUITS.
9. PROFESSOR PER WIESELGRENI LÖPPSÕNA.

Program.

1. DU GAMLA, DU FRIA — TARTU BLANDADE STUDENTKÖR UNDER LEDNING AV HERR ENN VÖRK.
2. HÄLSNINGSTAL AV UNIVERSITETS REKTOR PROF. H. KAHO.
3. TURE RANGSTRÖM: VINGAR I NATTEN (ORD AV BO BERGMAN) — SOLOSANG.* * *
4. KVARTETTSÅNG — TARTU BLANDADE STUDENTKÖR UNDER LEDNING AV HERR ENN VÖRK.
5. OM SELMA LAGERLÖFS LIV OCH VERK. FÖREDRAG AV LEKTORN I FINNSKA SPRÅKET MAGISTER AINO SUITS.
6. ESTNISK PIANOMUSIK UTFÖRD AV HERR L. MILK.
7. DET KLAPPANDE HJÄRTAT. UR KEJSARN AV PORTUGALLIEN. SVENSK UPPLÄSNING — LEKTORN I SVENSKA SPRÅKET MAGISTER GRETA WIESELGREN.
8. UR TIGGAREN. UPPLÄSNING UR EN ÄNNU OFULLBORDAD NY ESTNISK TOLKNING AV GÖSTA BERLING — SKÅDESPELERSKAN FRK. MARET SUITS.
9. SLUTORD — PROFESSOR PER WIESELGREN.

Rootsi-Eesti Ühing palub Teid, lugupeetud Härra Rektor, vastu võtta kõige soojemat tänu vastutuleku eest, mida Teie Selma Lagerlöfi 80-nenda sünnipäeva puhul Ühingu poolt korraldatud aktuse läbiviimisel ülesnäitasite nii Ülikooli aula kasutada andmisega kui ka aktusel armastusega öeldud sissejuhatavate sõnadega, millede südamlük toon meid kõige meeldivamalt on liigutanud.

Rootsi-Eesti Ühing palub Teid, lugupeetud Härra Vörk, vastu võtta südamlükumat tänu Teie ja Akadeemilise Segakoori vastutulelikkuse eest Selma Lagerlöfi auks korraldatud aktuse läbiviimisel Ühingu poolt 19. skp. Palume Teie kaudu ka koorile edasi anda meie tänu suurepärase kaasabi eest.

Rootsi-Eesti Ühing palub Teid, lugupeetud Härra professor, vastu võtta kõige otsekohesemat tänu Teie armastusväärse vastutuleku eest lubada lahelt kasutada Botaanika Instituudi loorberipuid Ühingu poolt 19. skp. korraldatud pidulikul koosolekul Selma Lagerlöfi auks.

Svensk-estniska Samfundet ber härmed att till Eder Herr Rektor framföra sitt varma tack för Edert tillmötesgående att ställa universitetets aula till förfogande ~~för xxSaxfmxkxkxkx~~ vid den av Samfundet anordnade aktusen ~~txkx~~ med anledning av Selma Lagerlöfs 80 årsdag samt för Eder älskvärdhet att därvid hålla ett inledningsanförande, vars hjärtliga ton på det angenämaste beⁿört oss.

Svensk-estniska Samfundet ber att till Eder Herr Vörk framföra ett hjärtligt tack för Eder älskvärdhet att ställa Eder och Akademiline Segakor till förfogande vid den aktus till Selma Lagerlöfs ära, som Samfundet den 19 dennes anordnade. Vi bedja även att genom Eder få framföra vårt tack till kören för dess utmärkta medverkan.

Svensk-estniska Samfundet ber att till Eder Herr Professor framföra sitt uppriktiga tack för Eder älskvärdhet att till nedsatt avgift ställa lagerträd från Botaniska institutionen till Samfundets förfogande vid den fest, som av samfundet den 19 dennes anordnades till Selma Lagerlöfs ära.

Tartu Linna Pedagoogilise Muuseumi Juhatajale.

Akadeemilise Rootsi-Eesti seltsi nimel palun seega luba~~st~~ korraldada referaatkoosoleku laupäeval 25. Märtsil s.a. k. 20 Muuseumi auditooriumis ja tarvitada Muuseumi diapositiivi- ja kitsasfilmi aparaati. Koosolekul kones leeb Skanseni direktor Dr Carl Fries, Stokholmist teemal: Loomaelu Skansenis ja ~~üksikasj~~ mujal ja näitab seejuures valguspilte ja kitsasfilme .

Austa valt

Seltsi sekretär.

Tartu Ulikooli kunstiajaloo professor.

Tartu 19. III 1939.

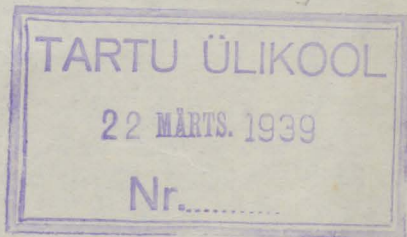
AK
25
Akadeemiline Rootsi-Eesti Selts
korraldab referaatkoosoleku LAUPÄEVAL 25.III.

PEDAGOOGILISES MUUSEUMIS,

Kompani t. 5 -III. k. 20.

Skanseni intendent Dr CARL FRIES, Stokholmist
kõneleb : ROOTSI LOOMAMAAILM SKANSENIS JA MUJAL
ja näitab kitsasfilme ja valguspilte.
Sissepääs vaba.

Juhatus.

§ 1

Paul från sin utöfning
Vetenskapen skall ha rätt
att vara omöjlig; se till
dessa. Antändes.

§ 2

Mycket är 400 kr för
undantaget sin skuldsättning.
Förslag från utöfning sin skuldsättning,
sin skuldsättning, 1/2 kosta.
sin skuldsättning. 50kr

§ 3.

Ladd upp förtyllning med
Förkort 1921, Kuntas
dödsfall, fisker, Luv, Luts,
Ernst - Luts, Melbye,
J. P. H., v. Rant, Berg - alm.
Historiska 1926 - 0. Lenn.
Myntens - Ordres -

Arad. Rootsi-Eesti Seltsile

Kuna Teie pole 1939.a.I p.a.kohta esitanud juhatus ja liik-
mete nimekirja, samuti asukohta, siis palun need h i l j e m a l t
kuni 5.männi s.a. Rektori kantseleisse ära saata.

Tartus, 21. aprillil 1939.a.

No 346.

E. R o o t s
Rektori eest.

A. P e r a n d i
Sekretär.

RUNDSKRIVELSE

Medlemmar av svensk-estniska samfundet vid Tartu universitet, som under nästa år ämna av trycket utgiva skrifter berörande samfundets verksamhetsområde och av vetenskaplig karaktär, uppmanas, att till sekreteraren före den 15 december inlämna närmare uppgifter om dessa (innehållsredegörelse, beräknad storlek och tryckningskostnad) samt upplysning, huruvida författaren vore villig offentliggöra sitt arbete i en av svensk-estniska samfundet planerad skriftserie.

Tartu i november

Sekreterare.

Adress: Gustav-Adelfit. 49.

K u t s e k a a r d i d.

- I. Linnavalitsuse nimestiku päraselt.
- II. Ulikooli töökava päraselt (ära märgitud isikud)
- III.
 - Mag.phil.A.Perandi, Keskarhiiv, Hetseli t.
 - Pri. Nabet " "
 - Pri. Treial " "
 - Pri.M. Nigol " "
 - Hra Kullango, Ulikooli raamatukogu.
 - Pri. Seeberg, " "
 - Pri.A.Tamm, Hermann 2.
 - Mag.Marta Semiedehelm, Arheoloogia kabinet, Aia t.46.
 - Pri.M.Kurrik, Päeva 3.
 - Mag.H.Tender, Linnaarhiiv.
 - Pri.A.Meo, "
 - Hra Abitoimetaja Nurk, Postimees.
 - Hra A.Tiitsmaa, "
 - Mag.E.Blumfeldt, Jakobsoni 10.
 - Kunstnik Teder abikaasaga.
 - Kunstnik Starkopf, Kreutzwaldi t.
 - Opetaja J.Kimmel.
 - Gümnaasiumi-opetaja E.Kobolt.
 - Pri.Gisela Oeberg, Vene 3.
 - Hra Direktor Segerlin, Jaama t.
 - Proua Donner, Gustav-Adolffi 14.
 - Mag.G.Rauch, Veski t.
 - Mag.Elmar Päss, Vabriku t. 3 -10.
 - Pastor Efraim Dahl, ~~Keskarhiiv, Hetseli t.~~ Eha t.25.
 - Hra Rudolf Peipsi, Kuld Lovi, Rüütli tän.
 - Hra Gerhard Korb, Maksuamet, Rüütli t.
 - Hra B.Mäelo, Päeva t.
 - Dr H.Karu, Aia 17.
 - Pri.G.Herschmann, Tähe 31.
 - Proua Olga Kamensky, Kivi t.71.
 - Hra A b e r t E n d

280
Hra Juhan Viiret, Gustav-Adolfi 50.

Magister A. Tuulse,

Hra V. Raam,

Proua E. Piiper, Tiigi t.

Proua H. Bulak-Balachovich, Tähtvere 18 a.

Talunik Hra Johansson abikaasaga, Kavere üle Jõgeva.

Proua L. Leone, Vabriku 4-1.

Pri. Marta Parikas, Raua 9.

Pri. Liis Pedajas, Tallinna 48.

Pri. Nad. Peterson, Telefoniabrik.

Pri. Hilde Saar, Tartu Maavalitsus, Voidu 10.

Soome Konsul.

Proua H. Faure, ~~XXXXXX~~, Hurda 8. Noorra eest.

Hra

3 Taani ühingu eest.

ANTECKNINGSLISTA för EXKURSION till NARVA,
HAPSAL och BIRKAS.

Svensk-estniska samfundet vid Tartu universitet (Rootsi-Eesti Akadeemiline Selts Tartus) anordnar, om tillräckligt antal deltagare anmäla sig och under förutsättning av järnvägsmyndigheternas begivande, en billighetsresa till Narva och till svenskbygden efter följande plan.

Avresa från Tartu i egen andra klass sovvagn efter jubileumsfestligheternas avslutning natten till den 2 juli kl. 0,1. Ankomst till Narva följande morgon 7,45. Staden och de svenska minnesmärkena beses under sakkunnig ledning. Avresa på kvällen 22,30 med ankomst Tallinn kl. 6 f.m. den 3 juli. Vagnen kopplas där till Hapsaltåget, som avgår 7,43 f.m och anländer till Hapsal 11,03. Härifrån företages utflykt till Nuckö (Birkas) och, om kommunikationerna skulle medgiva, även Ormsö. Avresa sker 18,48 med ankomst Tallinn 22,07. Här upphör turen. Deltagare, som önska omedelbart återvända till Tartu eller söderut kunna göra detta med tåget 23,30, ankomst Tartu 4 juli kl. 6,13 f.m., Riga 12,55. För dem, som ej behöva samma natt lämna Tallinn, finns tillfälle avresa från Hapsal med senare tåg, som avgår kl. 22 och anländer Tallinn 0,28.

Priset utgår med hälften av kostnaden för en andraklassbiljett Tartu-Narva-Tallinn-Hapsal-Tallinn. Därtill kommer obetydlig avgift för sänglinne. Under de tre nätter, som tillbringas i vagnen, bortfalla alltså utgifter för hotellrum.

Icke svenskkunniga färddeltagare kunna också i mån av plats medfölja.

Anmälan om deltagande :

Namn.	Adress.	Namn.	Adress.
Per Wieselgren,	Õpetaja 10		

Svensk-estniska föreningen hade i Söndags ett talrikt besökt sammanträde i universitets fysiska auditorium. Härvid höll professor Sten Karling ett föredrag med titeln : Svenska herrgårdsträdgårdar.. Sedan föredragshållaren inledningsvis uttryckt sin glädje över att fått sin verksamhet förlagd till Tartu, uttalade han den förhoppningen, att han i det följande skulle få tillfälle att ägna sina krafter i föreningens tjänst och att arbeta för dess program-att sprida kännedom om svensk kultur i Estland .Han hoppades även att ~~han~~ genom sitt arbete skulle få möjlighet att för svensk publik peka på de starka och fasta band, som ^{ly}bunda Sverige och Estland samman. Med tillhjälp av en serie charmanta ljusbilder gav föredragshållaren därefter en intressant exposé av den svenska trädgårdskonstens historia under 1600-talet, sådan den ännu tog sig uttryck i en rad välbevarade anläggningar. ~~Särskilt märks de uppmärksammade härvid Johan Skyttes skattkällanläggningar på Grönsö~~ Bländ de parker, som passerade revy, lade man särskilt märke till Johan Skyttes ståtliga Grönsö och Magnus Gabriel De la Gardies imponerande Vänngarn .Sammanträdet inleddes och avslutades av föreningens ordförande, professor Per Wieselgren.

Tänades sõbralikkude sõnade eest, millega on
 pöördunud minu poole, tahan ^{pean ütlevat} öelda, et nüüksi
 minu abikaasal kui mul enesel on eriline
 rõõm teha seda visiiti Rootsi ja Eesti suhetes
 vanas keskuses. Kui Gustav Adolf asutas siia
 õuekohtu ja ülikooli ja kui Karl ühe-
 teistkümmes avas teise rootsi ülikooli, siis ~~on~~
~~nad~~ pannud aluse ka Tartu tähtsusele Eesti
 rahva haridus- ja vabadusvõitluse keskpunkti-
 na, milleks ta sai üheksateistkümmendal sa-
 jandil, ning ^{nad} andsid ühtlasi kogu linnale selle
 vaimse ilme, mida ta kannab joraeegugi. Eesti
 iseseisvuse ajal on ^{ka} Tartust lähtunud ka
 enamik impulsse koostöökse Rootsi ja
 Rootsi riigi esindajana Eestis olen siida-
 mest rõõmus selle üle ning tõstaksin klassi
 Teie linna ^{võarika linn} ~~avand~~ heaks käekäi-
 guks ning mõlema rahva pidevaks lähene-
 miseks teineteisele.

I. Utlåtande avgivet av professorn i estnisk och allmän litteraturhistoria Gustav Suits.

Det, varpå det kommer an i ett svenskt-estniskt akademiskt samfund, det är naturligtvis livligheten i kontakt och utbyte mellan de svenska och estniska forskarna. Ett sådant närmande vore redan i och för sig uppmuntrande och befrämjande för upplöjandet av sådana forskningsområden, där nära beröringspunkter i ståtligt tal föreligga och kräva ett metodologiskt förenhetligande.

En lycka, om vi redan i den närmaste framtiden kunde se svenska gästföreläsningar hos oss i möte.

Ej nog med detta. Vårt samfund borde låta sig angeläget vara att framhäva det svenska odlingsarbetets i Estland historiska utstrålningar, den andliga svenska bosättningen, den svenska 'intellektuella Östern'.

Tag t. ex. de litteraturhistoriska förbindelserna. Såsom litteraturhistoriker tänker jag i främsta rummet på en bibliografisk registrering och bearbetning av de skönlitterära minnesmärken, som falla inom det första (gustavianska) och det andra (karolinska) Dorpatuniversitetets tidsålder. En mängd akademiska tal och tillfällighetsdikter, retoriska frågor, problem rörande poetik och författarskap vänta på sin länge nog försummade behandling. Men här på ort och ställe kan arbetet ej verkställas, ej heller utan medel utföras. Hade vi nödiga medel, skulle vi nog veta att samtidigt igångsätta arbetet här och i Upsala.

Det ligger nära till hands för en svensk-estnisk forskarsammanslutning att mer ingående och i större omfattning syssla med frågor rörande den svenska andliga bosättningen i Estland. I Estlands (och Lettlands) arkiv finns det outnyttjat material, som under omständigheter även för den svenska litteraturhistorien skulle ha sitt intresse. Men det finns tyvärr ej heller något orienterande arbete över de ifrågakommande litteraturhistoriska förråden i härvarande arkiv och bibliotek. Så har t. ex. ännu ingen undersökt en cykel av svenska dikter, som stadsarkivet i Narva förvarar sedan det svenska väldets sista år. Såvitt vi kunna se, skulle härifrån t. o. m. Stiernhielms och Gustaf Rosenhanes biografier kunna riktas med nya bidrag (särskilt genom utnyttjande av ~~de~~ Dorpats Hofrätts Handlingar, som nu befinna sig i Riga).

Utvidgar man den litteraturhistoriska källforskningen åt det kulturhistoriska hållet, så erbjuda sig förvisso rikare utbytesmöjligheter. Sålunda har Thomas Hiärne gjort sig bekant såsom mångsidig kronist för de svenska Östersjöprovinserna - att undersöka källorna till hans stora historieverk, att utfylla luckorna i hans biografi föresvävar oss. En sammfattande framställning av det litterära livet i Estland under svenska tiden skulle kanske växa fram ur specialundersökningar.

För det nygrundade svensk-estniska samfundet blir det emellertid också en uppgift att undersöka den svenska medverkan till skapandet av en folklitteratur på estniskt språk. Intima bli här relationerna mellan den litteraturhistoriska och den kyrkohistoriska forskningen. Som egentlig grundare av den estniska lutherska kyrkolitteraturen anses magister Henricus Stahl i Reval, senare generalsuperintendent i Narva. Han dog 1657, det veta vi, men hans studieår, t. o. m. hans födelsedatum äro ännu höljda i dunkel; källstudiet av hans arbeten kan med här befintliga hjälpmedel ej göra framsteg. Felände data och källor kunde måhända uppdragas i svenska riksarkivet, i Kungl. biblioteket, i Upsala universitetsbibliotek. Vi anföra här endast detta framstående exempel; en hel mängd liknande fall i den svenska tidens estniska litteraturhistoria kräver upplysning, som blott kan vinnas i Sverige. Ett kapitel för sig bildar den svenska litteraturens inverkan på den estniskas senare utveckling.

Likaledes vore det oss kärt att samla de litterära traditioner och vittnesbörd, som hänföra sig till Ajbofolket, Estlands svenska ö- och kustbor.

II. Utlåtande avgivet av överbibliotekarien vid Tartu universitetsbibliotek Friedrich Fuksow.

De bokhistoriska och bibliografiska studierna från den svenska tiden i Estland äro hittills blott föga idkade. 16hundralets boktryckerier, det århundrade då boktryckarkonsten först vann utbredning i Estland och Livland, deras inrättning och produktion, vänta ännu på forskaren. Särskilt önskvärt och ur svensk kulturhistorisk synpunkt intressant vore studiet av Revals boktryckshistoria, där såsom förste boktryckare funktionerade kungl. boktryckaren Christoph Reusner från Stockholm. Emellertid erbjuda även förteckningarna å de arbeten, som utgått från Dorpats universitetsboktryckeri mycket kulturhistoriskt stoff. Det var huvudsakligen disputationer av professorer och

32

studenter, som voro svenskar. Ehuru det svenska Dorpattryckeriets historia redan föreligger i handskrift, kräva förberedelserna för en förteckning över detta tryckeris tryckalster mycket mer tid och kostnader, varvid de viktigaste svenska biblioteken (det kungliga och Upsalas) måste genomforskas. Sådant arbete skulle bringa mycket i dagen, som ännu fattas i Sommeli Historia Academiae Gustaviana. Icke utan intresse är Dorpat-Pernaueruniversitetets bibliotek, införlivat med Kungl. biblioteket i Stockholm. För att fastställa förrådets storlek skulle efter den befintliga katalogen alla böcker genomses var för sig.

III. Utlåtande av chefen för estniska riksarkivet Otto Liiv.

Eine der wichtigsten Aufgaben der Schwedisch-Estnischen Akademischen Gesellschaft ist auch die Erforschung der geschichtlichen Beziehungen zwischen Schweden und Estland. Die schwedische Grossmachtperiode ist vielfach verknüpft mit baltischen, unter diesen besonders estnischen, Problemen. Neues unerforschtes und ininteressantes Material bieten hier die estnischen Archive. Die Gestaltung von Politok, Kirchen- und Religionsgeschichte, Universität und Schulen Volkssiedelung und Landwirtschaft sowie die Gestaltung der rechtlichen und wirtschaftlichen Lage unter dem Einfluss der schwedischen Zentralgewalt ist noch nicht genügend geklärt. Die kriegsgeschichtlichen Probleme verlangen ebenfalls noch gründliche wissenschaftliche Bearbeitung, und es findet sich noch reichlich neues Material in bezug auf sie. Die schwedische Kolonisation in Estland, die Güterreformen, die Handelsbeziehungen zwischen Schweden und Estland und Narvas Anteil dabei, der estnische Kornhandel in schwedischer Zeit sowie viele andere interessante Forschungsthemen können einzig und allein dann gründlich und sachkennerisch behandelt werden, falls eine nähere Zusammenarbeit der schwedischen und estnischen Geschichtsforschung stattfinden sollte. Die im Staatszentralarchiv befindlichen und zu einem sehr grossen Theil noch nicht bearbeiteten Archive, wie z.B. diejenige der Estländischen Ritterschaft, der Livländischen und Estländischen Generalgouverneure, der Estländischen und Öselschen Konsistorien, des Estländischen Oberlandgerichts und der Manngerichte, der Pernauschen und Dörptschen Landgerichte, der Zeichenkammer u.s.w., das de la Gardie-Archiv in der Universitätsbibliothek, die Stadtarchive zu Dorpat, Reval, Narva und Pernau u.s.w. können hier reichliches Material liefern, welches durch das Reichsarchiv in Schweden, die Bibliotheken in Stockholm und Upsala sowie durch die lettischen Archive noch ergänzt wird.

Poetik, Autorschaft harret ihrer - lange genug vernachlässigten -
Förderung. Allein hier an Ort u. Stelle ist diese
Arbeit jedoch nicht zu bewerkstelligen. Auch nicht
ohne Mittel auszuführen. Hätten wir die nötigen
Mittel, wüßten wir schon die Arbeit hier und in
Uppsala zugleich in Gang zu leiten.

Es liegt einer schwedisch-estnischen
Forschungsgemeinschaft der Wunsch ~~nahe~~ nahe,
sich mit Fragen der schwedischen geistigen
Ansiedlung in Estland nach eingehender,
~~an~~ nach im größern Umfang zu beschäftigen.
In den Archiven Estlands u. Lettlands
liegt es unverwertete Materialien, die unter Umständen
auch ~~den~~ der schwedischen Literaturgeschichte
nicht ~~ganz~~ uninteressant sein dürften.
Es giebt aber ^{leider} nach keine orientierende
Arbeit über die in Frage kommenden
literarhistorischen Bestände hiesiger Archive
u. Bibliotheken. So z. B. hat noch niemand
einen Zyklus von schwedischen Gedichten
untersucht, die das norwische Stadtarchiv aus den letzten
Jahren der schw. Herrschaft aufbewahrt hat. Soweit wir sehen können,
dürften neue Beiträge sogar noch zur
Biographie Stiernhjelm u. Gustaf
Parsen von hier aus begünstigt
werden (besonders unter Heranziehung
der Dorpater Hofgerichtsakten, die sich
jetzt in Riga befinden).

Erweitert man die literarhistorische
Quellenforschung nach der ~~to~~ kulturhistorischen
Seite hin, so tun sich gewiss noch
ergiebige Beitragsmöglichkeiten auf.
Thoman Hiärnefein Bruder Urban Hiärnefein z. B.

hat sich als vielseitiger Chronist der schwedischen
Partikular verdient gemacht - die Bücher seines
großen Geschichtswerkes zu untersuchen, die Lücken
seiner Biographie auszufüllen schneidet uns vor.

Eine zusammenfassende Darstellung des literarischen Lebens
in Estland zur schwedischen Zeit würde aus Einzeluntersuchungen
vielleicht entstehen.

Andererseits wird der neugegründeten Schwedisch-
estnischen Gesellschaft wohl auch die Aufgabe nahe-
gelegt, die schwedische Mitarbeit an der Grundlegung
einer Volksliteratur in estnischer Sprache zu
untersuchen. Hier berühren sich eng die Grenzen
der literatur- u. kirchengeschichtlichen
Forschung. Als ^{eigentlich} Gründer der estnischen lutherischen
Kirchenliteratur gilt mag. Henricus Stahl in
Reval, später Generalsuperintendent in Narva.
Er starb 1657, das wissen wir; aber seine
Studienjahre, sogar sein Geburtsdatum sind
hisher noch ins Dunkel gehüllt, die Quellenforschung
deiner Arbeiten kann ~~aber~~ an der Hand
kürzer Hilfsmittel nicht durchgeführt kommen.
Fehlende ^{in den} Aufzeichnungen dürfte man vielleicht
im schwedischen Reichsarchiv, in der königlichen
bibliothek, in der Universitätsbibliothek
zu Alnäs erschließen. Wir führen hier
nur diesen hervorragenden Beispiel an -
eine ganze Reihe ähnlicher Fälle in der
estnischen Literaturgeschichte zur schwedischen
Zeit bedarf Aufschlüsse, die nur in
Schweden bewerkstelligt werden können.
Die Einflüsse der schwedischen
Literatur auf die spätere Entwicklung
der estnischen bilden ein Kapitel
für sich.

Es wäre um Texte, die literarischen
Traditionen u. Zeugnisse zu
sammeln, die sich auf den Ajhofels
auf die schwedischen Quellen ⁱⁿ Strand ^{beziehen}
Estlands beziehen.

durchgeforcht werden müssen. Solche Arbeit würde
vieler aufbringen, was bei *Sommelius Historicae
Academiae Gustavicae*, noch fehlt.

Nicht uninteressant ist die Bibliothek der
Inpat-Pernauer Universität, welche in die
Königliche Bibliothek Stockholm einverleibt
ist. Um den Bestand festzustellen, sollte
nach dem Kataloge, der vorhanden ist, alle
Büchern einzeln durchgesehen werden.

SVENSK-ESTNISKA SAMFUNDET
VID
TARTU UNIVERSITET

AKADEEMILINE ROOTSI-EESTI
SELTS

37
TARTU, 23. 77. 1941.

Med anledning av min förestående
avresa till Sverige fränträder jag
ordförandeskapet i Svensk-estniska sam-
fundet och uppdrar åt vice ord-
föranden prof. G. Suits att fungera
som ordförande, tills dess årsmöte
kan besluta om stipendiets sammans-
ättning.

Tartu som man

Per Wieselgren